

Rezerwat „Torfy” został ustanowiony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 12 sierpnia 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 28, poz. 222). Obecnie podstawą prawną funkcjonowania rezerwatu jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 30 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfy” (Dz. Urz. Woj. Podk. z 2017 r. poz. 3538).

Celem ochrony rezerwatu przyrody jest zachowanie stanowiska rosiczki okrągłolistnej *Drosera rotundifolia* oraz innych gatunków roślin związanych z biotopem torfowiska i boru bagiennego, a także miejsc lęgowych i ostoi rzadkich gatunków ptactwa wodno-błotnego.

Rezerwat przyrody „Torfy” położony jest na działkach o nr ewid. 1077, obręb Głowaczowa i 705, obręb Chotowa, w gminie Czarna, powiecie dębickim, województwie podkarpackim. Obejmuje on obszar o powierzchni 11,97 ha. Teren rezerwatu stanowi własność Skarbu Państwa i znajduje się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Dębica. W jego skład wchodzi wydzielania leśne 29i, 29j, 29k, 40d, 40f, 40h, 40i w leśnictwie Chotowa.

Szata roślinna rezerwatu obejmuje zróżnicowane zbiorowiska torfowiskowe i leśne. Wśród roślin dominują gatunki klasy *Vaccinio-Piceetea*, występujące w borach sosnowych bagiennych *Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*, wilgotnych *Molinio caerulea-Pinetum* oraz w borach mieszanych kontynentalnych *Quercu roboris-Pinetum*. Są to głównie borówki: borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, borówka brusznica *Vaccinium vitis-idaea* oraz borówka bagienna *Vaccinium uliginosa*. Florę torfowiska tworzą gatunki z klas *Oxycocco-Sphagnetes* i *Scheuchzerio-Caricetea*, w tym m.in. rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, bagno zwyczajne *Ledum palustre* i żurwina błotna *Oxycoccus palustris*, a także torfowce *Sphagnum spp.*

Fauna rezerwatu obejmuje cenne gatunki bezkręgowców, do których należą osadnik wielkooki *Lopinga achine*, piórolotek bagniczek *Buckleria paludum*, iglica mała *Nehalennia speciosa*, oraz zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* – gatunki rzadkie, zagrożone w skali kraju i związane z dobrze uwodnionymi torfowiskami. W obrębie rezerwatu występują również płazy i gady – w tym żaba trawna *Rana temporaria*, jaszczurki: zwinka *Lacerta agilis*, żyworodna *Zootoca vivipara* i padalec zwyczajny *Anguis fragilis* oraz gatunki ptaków typowe dla terenów wilgotnych, głównie w obrębie lasów i na obrzeżach torfowiska. Rezerwat „Torfy” pełni istotną rolę w regionalnym i krajowym systemie ochrony przyrody, stanowiąc siedlisko cennych, rzadkich i chronionych gatunków fauny, w dużej mierze związanych z ekosystemami torfowisk wysokich i przejściowych, wymagających zachowania właściwych warunków

siedliskowych.

Najważniejszym zagrożeniem dla torfowiska jest niekorzystny bilans wodny, związany z obecnością rowu melioracyjnego w północno-zachodniej części rezerwatu, który odprowadza nadwyżki wody, prowadząc do miejscowego przesuszania torfu i jego murszenia. W celu poprawy stosunków wodnych plan ochrony przewiduje regulację stosunków wodnych poprzez zasypanie lub zabudowę rowów melioracyjnych, zlokalizowanych w północno-zachodniej części torfowiska oraz wzdłuż zachodniej granicy rezerwatu, za pomocą zastawek piętrzących wodę do rzędnej otaczającego terenu. Celem tych działań jest spowolnienie odpływu wody, stabilizacja poziomu wód gruntowych i zapewnienie warunków do regeneracji torfowiska.

Drugim istotnym zagrożeniem jest postępująca sukcesja drzew i krzewów, prowadząca do zarastania torfowiska i utraty siedlisk charakterystycznych dla gatunków torfowiskowych. W związku z tym plan ochrony przewiduje realizację działań z zakresu ochrony czynnej, polegających na ograniczaniu sukcesji drzew i krzewów poprzez usuwanie samosiewów w obrębie torfowiska.

Obecność gatunków inwazyjnych, w szczególności *erechitesa* jastrzębcowatego *Erechtites hieraciifolia*, stanowi dodatkowe zagrożenie dla naturalnej struktury torfowiska. Koniecznym działaniem jest systematyczne usuwanie tego gatunku. Zabiegi te będą prowadzone cyklicznie, w celu ograniczenia ich ponownego rozprzestrzeniania się.

Plan ochrony rezerwatu przyrody „Torfy”, będący przedmiotem niniejszego zarządzenia, został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.), zgodnie z którym regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia.

Rezerwat przyrody „Torfy” położony jest poza granicami obszarów Natura 2000, w związku z czym plan ochrony rezerwatu nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych ani planu ochrony dla obszarów Natura 2000, o którym mowa w art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

Plan ochrony sporządzono z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Na terenie rezerwatu nie wyznaczono obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody, ze względu na brak odpowiednich miejsc na terenie rezerwatu oraz możliwość negatywnego

oddziaływania tego rodzaju działalności na cel ochrony rezerwatu.

W rezerwacie nie wskazano obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Na terenie rezerwatu nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody. W zarządzeniu nie wskazano również obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie i aby mieć pełen nadzór nad rodzajem prowadzonych badań, udostępnianie rezerwatu na cele prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia indywidualnego, o którym mowa w art. 15 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

W treści niniejszego zarządzenia odstąpiono od wskazania wymagań ochrony przyrody o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, tj. wymagań koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planu ogólnego gminy Czarna, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. W wyniku prac nad dokumentem zidentyfikowano bowiem jedynie takie zagrożenia, dla ograniczenia których zastosowanie będą miały wprost ustalenia niniejszego aktu prawa miejscowego.

W toku prac nad projektem planu ochrony zapewniono udział społeczeństwa. Obwieszczeniem z dnia 29 listopada 2023 r., znak: WPN.6202.3-7.2023.DD/ŁL.1, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o zamiarze przystąpienia do opracowania projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfy”.

Obwieszczeniem z dnia 30 stycznia 2026 r., znak: WPN.6202.6.2023.KWi.6, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfy”.

W dniu 13 lutego 2026 r., pismem znak: WPN.6202.6.2023.KWi.10, projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfy” został przekazany do zaopiniowania Radzie Gminy Czarna. Uchwałą nr XXIV/214/2026 z dnia 27 lutego 2026 r. Rada Gminy Czarna zaopiniowała pozytywnie przedłożony projekt.

Obwieszczeniem z dnia 21 maja 2026 r. znak: WPN.6202.6.2023.KWi.13, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o sporządzeniu i przedłożeniu do konsultacji społecznych projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfy”.

Obwieszczenie umieszczono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Rzeszowie w dniu

21 maja 2026 r. oraz opublikowano na stronie internetowej tut. Dyrekcji w dniu 22 maja 2026 r. Dodatkowo, obwieszczenie opublikowano w prasie lokalnej (Gazeta Nowiny) w dniu 28 maja 2026 r. Zostało również przekazane do urzędu gminy Czarna i Nadleśnictwa Dębica, gdzie było wywieszone na tablicy ogłoszeń odpowiednio w dniach od 25.05. do 16.06.2026 r. i od 28.05. do 17.06.2026 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski dotyczące przedmiotowego projektu zarządzenia.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu 15 lipca 2026 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

- jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- na Gminę Czarna
- na Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

3. Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Opracowany plan przewiduje podejmowania działań z zakresu ochrony czynnej. Będą one podejmowane po zapewnieniu finansowania lub dofinansowania ze środków zewnętrznych.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie zarządzenia może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu, a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Regulacja objęta zarządzeniem nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.